

Informace z kontrolní akce č. 09/28

Programy, z nichž jsou spolufinancovány projekty výstavby a rozvoje středisek zimních sportů

Kontrolní akce byla schválena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2010 pod číslem 09/28. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Zdeněk Brandt.

Cílem kontroly bylo prověřit dosahování cílů vybraných programů v souvislosti se spolufinancováním projektů zaměřených na výstavbu a rozvoj lyžařských středisek pro veřejnost.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2004 až 2009, v případě věcných souvislostí i období do skončení kontroly. Kontrola byla provedena v době od prosince 2009 do července 2010.

Kontrolované osoby:

- Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“);
- Centrum pro regionální rozvoj ČR (dále jen „CRR“);
- vybraní příjemci dotací:

obec Bukovec, okres Frýdek-Místek; město Česká Třebová; obec Horní Podluží; obec Jiřetín pod Jedlovou; město Karolinka; obec Mosty u Jablunkova; obec Morávka; obec Nová Lhota; město Olešnice, okres Blansko; SKI Svinec s.r.o., Nový Jičín, Kojetín 56, PSČ 741 01; SKI Vítkovice – Bílá, o. s.; obec Štítná nad Vláří – Popov; Tělovýchovná jednota Slovan Mariánské Lázně.

I. Úvod

Úkolem MMR je mimo jiné podporovat vyvážený, harmonický a udržitelný rozvoj regionů, který povede ke zvyšování úrovně kvality života obyvatelstva. MMR pro zabezpečení tohoto úkolu nastavilo systém programů, prostřednictvím kterých zajišťovalo spolufinancování různorodých skupin projektů zaměřených na podporu rozvoje regionů – systém byl financován jak z prostředků státního rozpočtu, tak z prostředků EU. V rámci těchto programů bylo podporováno velmi široké spektrum projektů zahrnujících různé aktivity počínaje podporou rozvoje cestovního ruchu přes revitalizaci kulturních památek, příhraniční spolupráci až po víceúčelová sportoviště.

Konkrétní projekty lyžařských areálů (dále také „LA“) byly financovány z programů státního rozpočtu ev. č. 217 110 – *Podpora regionálního rozvoje* a ev. č. 217 210 – *Státní program podpory cestovního ruchu* a jejich podprogramů (dále také „podprogramy SR“) a dále prostřednictvím programů spolufinancovaných z rozpočtu EU (dále také „programy EU“). Jednalo se o následující podprogramy a programy:

- podprogram 217 112 – *Podpora rozvoje severozápadních Čech a Moravskoslezského regionu* (dále jen „podprogram 217 112“);
- podprogram 217 113 – *Podpora rozvoje hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů* (dále jen „podprogram 217 113“);
- podprogram 217 212 – *Podpora budování doprovodné infrastruktury cestovního ruchu pro sportovně-rekreační aktivity* (dále jen „podprogram 217 212“);
- 217 11A – *Společný regionální operační program*, priorita 4 (dále také „SROP“);

- 217 11C – *Iniciativa INTERREG IIIA ČR–Slovensko* (dále také „program INTERREG IIIA“).¹

Na tyto podprogramy a programy bylo v letech 2004–2008 vynaloženo 76 660 mil. Kč. Ze širokého spektra podporovaných aktivit byly pro kontrolu NKÚ vybrány projekty, které se týkají LA.

V rámci vybraných kontrolovaných podprogramů SR a programů EU bylo v letech 2004–2008 realizováno 131 projektů zaměřených na lyžařské areály v celkovém objemu finančních prostředků 796 048 tis. Kč. Z těchto 131 projektů bylo u 13 příjemců dotací zkontrolováno 18 projektů v celkovém objemu finančních prostředků 219 854 tis. Kč. Kontrolovaný objem finančních prostředků činil 121 727 tis. Kč, z toho 58 253 tis. Kč bylo vynaloženo ze státního rozpočtu a 63 474 tis. Kč z rozpočtu EU.

Poznámka: Právní předpisy jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Kontrolou zjištěné skutečnosti

1. Stanovení cílových hodnot a hodnocení jejich naplňování

1.1 Podprogramy SR

Cíle podprogramů SR vycházely z celkového nastavení a zaměření programů 217 110 a 217 210. Cíle programů a jejich podprogramů byly definovány například jako „snížení nezaměstnanosti“ nebo „prodloužení turistické sezóny“.

V závěrečné zprávě o realizaci programu MMR vyhodnotilo cíl „vytvoření nových pracovních míst“ na základě dobrovolně uvedených informací, které byly obsahem dokumentace poskytnuté příjemcem dotace pro účely závěrečného vyhodnocení projektu (akce).

1.2 Programy EU

U opatření 4.2 SROP bylo cílem programu stanoveno „zvýšení přitažlivosti regionů a obcí pro návštěvníky“ a u opatření P2/O1 programu INTERREG IIIA „zvyšování ekonomického významu cestovního ruchu v příhraničním regionu“.

2. Hodnocení projektů lyžařských areálů

V rámci kontroly NKÚ bylo ověřováno, jakým způsobem MMR sleduje a vyhodnocuje, jak konkrétní projekty přispívají k naplňování stanovených cílů programů.

2.1 Projekty podprogramů SR

¹ Program 217 110 – zahájen v roce 2004, ukončení stanoveno do konce roku 2011, vyhodnocení do konce roku 2012. Program 217 210 – zahájen v roce 2004, ukončen v roce 2007 a vyhodnocen v roce 2009. Programy EU – zahájeny v roce 2004, SROP – vyhodnocen v listopadu 2009, INTERREG IIIA – vyhodnocen v únoru 2010.

Hodnocení projektů probíhalo na základě sledování naplnění závazných parametrů obsažených v rozhodnutích o účasti státního rozpočtu na financování akcí, čímž MMR získalo informace o deklarovaných výstupech projektů (např. počet lyžařských vleků, počet sněhových děl, osvětlení sjezdovky).

Přibližně tři roky od zahájení podprogramů 217 112 a 217 113, tj. v roce 2007, MMR definovalo v rámci podprogramů SR kritérium udržitelnosti projektů takto: „*Účastník programu musí po dobu 5 let od ukončení akce zabezpečovat podmínky, které jsou nezbytné pro řádné užívání a provozování investice pořízené s přispěním dotace z tohoto programu.*“²

Kritérium udržitelnosti MMR u podprogramů SR nesleduje.

2.2 Projekty programů EU

Hodnocení projektů probíhalo na základě sledování naplnění cílů projektů uvedených v žádostech o dotace. Cíle, které příjemci dotací uváděli v žádostech, navazovaly na cíle programů (např. cíl projektu: „získat početnou klientelu, min. 25 000 návštěvníků z města a širokého okolí“). Pro jejich hodnocení MMR využívalo monitorovacích ukazatelů nastavených pro úroveň projektů.

MMR stanovilo pro SROP kritérium udržitelnosti projektů v *Operačním manuálu SROP* následovně: „*Efekty projektu musí být udrženy v nezměněné podobě po dobu pěti let ode dne rozhodnutí o dotaci.*“

Pro program INTERREG IIIA bylo kritérium udržitelnosti definováno v příručce pro žadatele a příjemce dotace takto: „*U projektů, jejichž efekty mají dlouhodobý charakter, zodpovídá příjemce dotace za to, že efekty projektu budou udrženy minimálně po dobu pěti let od ukončení realizace projektu u těch jeho částí, u kterých je to z technického a právního hlediska možné ...*“.

U SROP byla udržitelnost sledována prostřednictvím monitorovacích zpráv, jejichž pomocí bylo kontrolováno předepsané udržení stanovených ukazatelů po dobu pěti let od ukončení realizace projektu. U programu INTERREG IIIA byla udržitelnost projektů sledována pouze u vzorku projektů.

3. Příklady zjištěných nedostatků

Konkrétní příklady nedostatků zjištěných u příjemců dotací navazují na skutečnosti týkající se nastavení cílů programů a jejich hodnocení. Nedostatky v postupech MMR se projevily na realizaci projektů u příjemců dotací a ovlivnily dodržení podmínek pro poskytnutí dotace, naplňování cílů a udržitelnost projektů lyžařských areálů.

- LA Nová Lhota (projekty ev. č. 217 113 0380 a 217 113 0266)

MMR rozhodlo o přidělení dotace obci Nová Lhota na projekt *LA Nová Lhota lyžařský vlek* (ev. č. 217 113 0266), jehož účelem bylo „*vybudování lyžařského vleku pro sjezdové lyžování...*“ a projekt *Přípojka VN³ a trafostanice* (ev. č. 217 113 0380), přestože obec neprokázala vyřešení vlastnických vztahů k pozemkům pro výstavbu přípojky VN

² Zdroj: zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu k podprogramům 217 112 a 217 113.

³ VN – vysoké napětí.

a trafostanice. Obec projekt *Přípojky VN a trafostanice* následně nerealizovala z důvodu nevyřešených majetkoprávních vztahů k dotčeným pozemkům. Důsledky nerealizování tohoto projektu se projevily v nenaplnění termínu realizace a účelu poskytnuté dotace u projektu *LA Nová Lhota lyžařský vlek*, který již dříve MMR schválilo. Bez trafostanice nemohl být lyžařský vlek provozován. Příjemce dotace do ukončení kontroly nezprovoznil lyžařský areál, a tím nedodržel podmínky poskytnutí dotace. NKÚ konstatoval porušení rozpočtové kázně podle ustanovení § 44 odst. 1 písm. b) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech.

MMR přesto projekt na výstavbu lyžařského vleku ukončilo a v závěrečném vyhodnocení projektu (akce) konstatovalo, že obec naplnila závazné parametry projektu, tj. dodržela termín a účel projektu a neporušila závazné podmínky poskytnutí dotace.

- LA Mariánské Lázně (projekt ev. č. 217 11A 4006)

Příjemce při přípravě žádosti o dotaci nepoužil metodiku, která byla stanovena MMR pro výpočet hodnoty monitorovacího ukazatele *vytvořená hrubá pracovní místa*. V průběhu hodnocení této žádosti nebylo ani kontrolou ex-ante odhaleno chybné nastavení hodnoty tohoto ukazatele. Regionální rada v průběhu hodnocení projektu nezjistil rozpor mezi monitorovacími ukazateli uvedenými ve studii proveditelnosti a v žádosti.

- LA Mosty u Jablunkova (projekt ev. č. 217 112 0210)

MMR u tohoto projektu nesprávně akceptovalo termín vydání souhlasu se zkušebním provozem jako termín ukončení realizace projektu, přestože stavba lyžařského vleku podléhala kolaudačnímu řízení. MMR nestanovilo termín ukončení realizace projektu podle relevantních dokladů, tj. podle vydání kolaudačního rozhodnutí, a nekonstatovalo, že příjemce dotace nedodržel časové parametry realizace projektu.

- LA Štítná nad Vláří – Popov (projekty ev. č. 217 112 1472 a 217 11C 4060)

Obec Štítná nad Vláří – Popov obdržela dotaci ze státního rozpočtu v rámci podprogramu 217 112 (konkrétně v rámci dotačního titulu 3 – *Příprava pilotních projektů pro SROP*) na projekt *LA Štítná nad Vláří – Popov*. Účelem přidělené dotace byla příprava projektu pro SROP. MMR poskytlo prostředky na přípravu projektu opožděně. Proto obec požádala MMR o výjimku z podmínek poskytnutí dotace umožňující přesun projektu z programu SROP do programu INTERREG IIIA. Výjimka byla udělena.

Původním záměrem obce byla výstavba lyžařského areálu včetně vybudování systému umělého zasněžování. V rámci programu INTERREG IIIA, který byl zaměřen na projekty menšího rozsahu, však obec výstavbu systému umělého zasněžování nerealizovala. Provoz lyžařského areálu byl tak zcela závislý na vhodných hydrometeorologických podmínkách. Řídicí výbor⁴, kterého se mj. účastnilo MMR, tento projekt přesto podpořil. Vzhledem k podprůměrným podmínkám pro zimní sporty v oblasti Štítné nad Vláří příjemce nenaplnil monitorovací ukazatele *počet uživatelů vybudované/zrekonstruované infrastruktury a objem poskytnutých služeb*. MMR tedy podpořilo projekt, u kterého byl z hlediska hydrometeorologických podmínek regionu vysoký předpoklad nedosažení požadovaných efektů projektu.

- LA Horní Podluží (ev. č. 2171122192)

⁴ Výbor složený ze zástupců příslušných ministerstev, krajů a euroregionů. Hlavním úkolem řídicího výboru je vybírat projekty určené pro spolufinancování v rámci programu INTERREG IIIA.

Obec Horní Podluží neprokázala použití peněžních prostředků dotace ve výši 229 383 Kč. MMR tuto skutečnost kontrolou dokumentace předložené účastníkem podprogramu pro závěrečné vyhodnocení projektu (akce) nezjistilo a ukončilo závěrečné vyhodnocení akce.

III. Vyhodnocení

Na projekty podporující výstavbu a rozvoj lyžařských areálů, které byly realizovány v celkovém objemu finančních prostředků 796 048 tis. Kč, bylo poskytnuto ze státního rozpočtu a z rozpočtu EU celkem 594 164 tis. Kč. Kontrolou bylo prověřeno 18 projektů LA, na jejichž realizaci bylo vynaloženo celkem 219 854 tis. Kč.

Nedostatky byly zjištěny zejména v nastavení kritérií pro hodnocení projektů financovaných z podprogramů SR; za negativum je nutno považovat skutečnost, že MMR u těchto programů nesledovalo kritérium udržitelnosti.

V jednom případě příjemce dotace do ukončení kontroly nezprovoznil vybudovaný lyžařský areál, a tedy nedodržel podmínky poskytnutí dotace. MMR přesto projekt na výstavbu lyžařského vleku ukončilo a v závěrečném vyhodnocení projektu (akce) konstatovalo, že obec naplnila závazné parametry projektu, tj. dodržela termín a účel projektu, a neporušila závazné podmínky poskytnutí dotace.

Ze zjištěných skutečností vyplývá, že přístup MMR k hodnocení jednotlivých projektů byl v některých případech pouze formální.